

ZIMNÝ
DENNÍK
PAUL AUSTER

Artforum

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Paul Auster
Winter Journal

Copyright © 2012 by Paul Auster
Translation © Vladislav Gális, 2012
Design & Layout © Janka & Palo Bálík, 2012
Slovak edition © Artforum, 2012

**ZIMNÝ
DENNÍK
PAUL AUSTER**

preložil Vladislav Gális

Artforum

Myslíš si, že sa ti to nikdy nestane, že sa ti to nemôže stať, že si jediný človek na svete, ktorému sa nič z tohto nestane, a potom sa ti to postupne všetko začne diať tak, ako sa to stalo všetkým ostatným.

Tvoje bosé nohy na chladnej dlážke, keď vstaneš z postele a podídeš k oknu. Máš šesť rokov. Vonku sneží a konáre stromov v záhrade belejú.

Prehovor teraz, kým nie je neskoro, a potom dúfaj, že budeš hovoriť, až kým už nebude čo povedať. Napokon, čas sa kráti. Možno treba nateraz odložiť príbehy a pokúsiť sa preskúmať, aký to bol pocit, žiť v tomto tele od prvého dňa života, na ktorý si pamätáš, až doteraz. Katalóg zmyslových údajov. To, čo by sa dalo nazvať *fenomenológia dýchania*.

Máš desať rokov a vzduch uprostred leta je teplý, neznesiteľne teplý, taký vlhký a nepríjemný, že sa ti na čele perlí pot, aj keď sedíš v tieni stromov v záhrade.

Je nepopierateľným faktom, že už nie si mladý. O mesiac od dnešného dňa budeš mať šesťdesiatštyri rokov, a hoci nie si príliš

starý, nie si ešte v pokročilej starobe, musíš myslieť na všetkých ostatných, ktorí to takto ďaleko nedotiahli. Toto je len jeden príklad toho, čo sa mohlo nestáť, no predsa sa to stalo.

Vietor, čo ti fučal do tváre počas minulotýždňovej metelice. Strašné ostrie chladu a ty sa vonku v prázdnych uliciach čuduješ, čo ťa to posadlo, že si odišiel z domu v takej snehovej búrke, no hoci si mal čo robiť, aby si udržal rovnováhu, ten vietor prinášal nadšenie, radosť z pohľadu na to, ako sa známe ulice menia na rozmazaný vír bieleho snehu.

Telesné slasti a telesné bolesti. Najmä sexuálna slasť, ale aj slasť z jedla a pitia, z toho, že ležíš nahý v horúcom kúpeli, z poškrabkania svrbiaceho miesta, z kýchania a prdenia, z o hodinu dlhšieho ležania v posteli, z toho, že v miernom popoludní koncom jari alebo začiatkom leta obrátiš tvár k slnku a cítiš, ako sa ti po pokožke rozlieva teplo. Takýchto príkladov je veľa, neprejde ani deň bez okamihu či okamihov telesnej slasti, a predsa sú bolesti bezpochyby vytrvalejšie a nezvládnuteľnejšie, ba v tom či onom momente bola terčom ich útoku takmer každá časť tvojho tela. Oči a uši, hlava a krk, plecia a chrbát, ruky a nohy, hrdlo a žalúdok, členky a chodidlá, nehovoriac o obrovskej vyrážke, ktorá sa ti raz objavila na ľavej polovičke zadku a lekár ju označil za steatocystu, čo tvojim ušiam znelo ako nejaká stredoveká nemoc, a týždeň si pre ňu nemohol sedieť na stoličke.

Blízkosť tvojho malého tela k zemi, tela, ktoré ti patrilo, keď si mal tri alebo štyri roky, čiže krátka vzdialenosť medzi tvojimi chodidlami a hlavou, a to, aké boli ustavične prítomné a fascinujúce veci, ktoré si už dnes nevnímaš: malý svet plaziacich sa mravcov a stratených mincí, padnutých vetvičiek a pokrivených vrchnákov od fliaš, púpav a ďateliny. No najmä mravcov. Tie si pamätáš najlepšie. Vojská mravcov, čo sa pohybujú v okolí svojich sypkých kopčekov.

Máš päť rokov, kvočíš nad mraveniskom v záhrade, sústredene pozoruješ príchody a odchody svojich šesťnohých priateľov. Zozadu sa k tebe nečujne prikradne tvoj trojročný sused a tresne ťa po hlave hračkárskymi hrablami. Zuby hrablí prepichnú kožu, do vlasov a vzadu po krku steká krv a ty s krikom utekáš do domu, kde ti stará mama ošetrí rany.

Slová tvojej starej mamy tvojej mame: „Tvoj otec by bol úžasný človek – len keby bol iný.“

Dnes ráno sa prebúdzaš v šere ďalšieho januárového úsvitu, do spálne presakuje rozmazané, sivasté svetlo, a tvár tvojej manželky je obrátená k tvojej tvári, má zavreté oči, ešte tvrdo spí, paplón má vytiahnutý až po krk, vidieť z nej len hlavu, a žasneš, aká je nádherná, ako mlado vyzerá, dokonca aj teraz, o tridsať rokov neskôr, odkedy si s ňou prvý raz spal, po tridsiatich rokoch spoločného bývania pod jednou strechou a spania v jednej posteli.

Dnes zase napadol sneh, a keď vstaneš z postele a podídeš k oknu, konáre stromov v záhrade belejú. Máš šesťdesiattri rokov. Uvedomíš si, že počas dlhej cesty od chlapčerstva k súčasnosti málokedy nastal okamih, keď si nebol zamilovaný. Áno, tridsať rokov manželstva, ale koľko bolo počas predchádzajúcich tridsiatich rokov očarení a zaľúbení, koľko vášne a dvorenia, koľko delírií a šialených návalov túžby? Od samého začiatku svojho vedomého života si dobrovoľným otrokom Erosa. Dievčatá, ktoré si miloval ako chlapec, ženy, ktoré si miloval ako muž, každá iná než ostatné, niektoré okrúhle a niektoré štíhle, niektoré nízke a niektoré vysoké, niektoré intelektuálky a niektoré športové typy, niektoré náladové a niektoré otvorené, niektoré belošky, niektoré černošky a niektoré Ázijky, nikdy ti nezáležalo na povrchu, vždy išlo o vnútorné svetlo, ktoré si v nej zachytil, iskru jedinečnosti, žiaru odhaleného ja, a vďaka tomu svetlu ti

pripadala krásna, hoci ostatní tú krásu nevideli, a potom si túžil byť s ňou, byť blízko nej, lebo ženská krása je niečo, čomu si nikdy nevedel odolať. Už počas prvých dní školskej dochádzky, v prípravke, kde si sa zamiloval do dievčaťa s dlhým plavým vrkočom, a ako často ťa pani učiteľka Sanquistová trestala, keď si sa s dievčatom, do ktorého si sa zamiloval, odkradol niekam do kúta a tam ste spolu robili neplechu, no tie tresty pre teba nič neznamenali, lebo si bol zamilovaný, a pre lásku si vtedy šalel rovnako, ako pre ňu šalieš dnes.

Zbierka jaziev, najmä tých na tvári, ktoré vidíš každé ráno, keď sa pri holení alebo česaní pozrieš v kúpeľni do zrkadla. Málokedy na ne myslíš, no keď sa to stane, chápeš, že sú to znaky života, tie krivolaké čiary vyryté do pokožky tvojej tváre sú znakmi tajnej abecedy, ktorá rozpráva príbeh o tom, kto si, keďže každá jazva je stopou zahojenej rany a každú ranu spôsobila nečakaná zrážka so svetom – čiže nehoda alebo niečo, čo sa nemuselo stať, veď nehoda je vo svojej podstate niečo, čo sa nemuselo stať. Náhodné fakty ako protiklad nevyhnutných faktov, a keď sa dnes ráno pozrieš do zrkadla, uvedomíš si, že celý život je náhodný, s výnimkou jediného nevyhnutného faktu, že sa skôr či neskôr skončí.

Máš tri a pol roka a tvoja dvadsaťpäťročná tehotná mama ťa vzala so sebou na výpravu do obchodného domu v centre Newarku. Sprevádza ju kamarátka, matka chlapca, ktorý má tiež tri a pol roka. V jednej chvíli sa so svojim malým druhom odtrhnete od matiek a rozbehnete sa po obchode. Je to obrovský otvorený priestor, bezpochyby najväčšia miestnosť, do akej si kedy vstúpil, a možnosť preháňať sa touto obrovskou krytou arénou prináša nesmierne potešenie. Napokon s chlapcom pristanete na bruchu a kĺžete sa po hladkom povrchu, sánkujete sa bez sánok, a táto hra je taká príjemná, spôsobuje toľkú extatickú rozkoš, že si čoraz bezstarostnejší, čoraz odvážnejšie ideš za tým, čo chceš. Dostaneš sa do časti obchodu, kde prebiehajú stavebné práce,

nevšímneš si, aké prekážky ležia v ceste, znovu pristaneš na bruchu a šúchaš sa po povrchu hladkom ako sklo, až zistíš, že sa rútiš priamo na hobľovacu stolicu. Zvrtneš svoje malé telo a myslíš si, že sa vyhneš zrážke s nohou stoličky, ktorá sa pred tebou týči, no v zlomku sekundy, ktorý máš na zmenu smeru, si neuvedomíš, že z nohy trčí klinec, a skôr, ako dokážeš zastaviť, klinec ti prepichne ľavé líce. Roztrhne ti polovicu tváre. O šesťdesiat rokov si už na túto nehodu nepamätáš. Pamätáš si beh a šmýkanie po bruchu, no nepamätáš si nič z bolesti, nič z krvi a nič z toho, že ťa viezli do nemocnice, ani lekára, ktorý ti líce zašil. Tvoja mama vždy vravela, že odviezol skvelú prácu, a keďže sa nikdy nezbavila traumy z pohľadu na svojho prvorodeného s roztrhnutou polovicou tváre, hovorievala to často: Vďaka dôkladnej metóde dvojitého stehovania boli škody minimálne a nezostal si nad smrťou znetvorený. Mohol si prísť o oko, vravievala – alebo, ešte dramatickejšie: Mohol si sa zabiť. Určite mala pravdu. Jazva rokmi zbledla, no stále je tam, keď sa na ňu pozrieš, a tento emblém šťastia (nepoškodil si oko! nezomrel!) si poniesieš až do hrobu.

Jazvy z rozseknutého obočia, jedna vľavo a jedna vpravo, takmer dokonale symetrické, prvú spôsobil priamy náraz do tehlovej steny pri vybijanej na hodine telocviku (obrovský monokel, čo si mal niekoľko dní, pripomínal fotografiu boxera Gena Fullmera, ktorého v tom čase porazil Sugar Ray Robinson) a druhú si získal krátko po dvadsiatke, keď si sa na basketbale chystal vystreliť, zozadu ťa faulovali a vletel si do kovovej tyče pod košom. Ďalšia jazva na brade, pôvod neznámy. Pravdepodobne pozostatok detského pádu, dopadu na chodník, alebo možno pochádza od kameňa, ktorý ti rozsekol kožu a zanechal stopu, stále viditeľnú, vždy, keď sa ráno holíš. Túto jazvu nesprievádza nijaký príbeh, tvoja mama o nej nikdy nerozprávala (aspoň si na to nespomínaš), a považuješ to za zvláštne, doslova mätúce, že takú trvalú ryhu ti na bradu vyrylo čosi, čo sa dá označiť len ako *neviditeľná ruka*, že tvoje telo bolo dejiskom udalostí, ktoré zmizli z histórie.

Je jún 1959. Máš dvanásť rokov a o týždeň budeš so spolužiakmi zo šiestej triedy končiť základnú školu, do ktorej si chodil od piatich rokov. Je nádherný deň, neskorá jar v najkrajšej podobe, z belasej bezoblačnej oblohy sa lejú slnečné lúče, je teplo, ale nie príliš, len mierne vlhko, vetrík čerí vzduch a štekli ťa na tvári, na krku a na holých rukách. Po škole sa s partiou kamarátov vyberiete do Grove Parku zahrať si bejzbal. Grove Park ani nie je park, skôr dedinský trávnik, obrovský obdĺžnik udržiavanej trávy, ktorý zo všetkých strán lemujú domy, príjemné miesto, jedno z najkrajších verejných priestranstiev v tvojom mestečku v New Jersey, a s kamarátmi sem po škole často chodievaš hrať bejzbal, veď bejzbal máš zo všetkého najradšej, hrávaš ho celé hodiny a nikdy sa ti nezunuje. Nie sú tam dospelí. Stanovili ste si vlastné základné pravidlá a spory si riešite medzi sebou – najčastejšie slovne, občas pästami. O päťdesiat rokov si zo zápasu, ktorý ste v to popoludnie hrali, na nič nespomínaš, no pamätáš si toto: Zápas sa skončil a ty stojíš sám uprostred vnútorného poľa a hráš sa s loptičkou, vyhadzuješ ju vysoko do vzduchu, sleduješ jej výstup a zostup, kým ti nepristane v rukavici, vtedy loptičku okamžite znovu vyhodíš do vzduchu, a vždy, keď ju vyhodíš, vyletí vyššie ako predtým, a po niekoľkých hodoch dosahuješ neslýchané výšky, loptička sa vznáša vo vzduchu mnoho sekúnd, biela loptička stúpa na pozadí jasnej modrej oblohy, biela loptička ti dopadá do rukavice, a tejto prostej činnosti sa venuje celá tvoja bytosť, si absolútne sústredený, neexistuje nič okrem loptičky, oblohy a rukavice, to znamená, že tvár máš obrátenú dohora, dívaš sa hore a sleduješ trajektóriu loptičky, a preto si neuvedomuješ, čo sa odohráva na zemi, a kým hľadáš na oblohu, na zemi do teba niečo alebo niekto nečakane vrazí a náraz je taký náhly, taký prudký, taký zdrvivý, že okamžite spadneš na zem a máš pocit, akoby ťa zrazil tank. Hlavný nápor bol namierený na hlavu, konkrétne na čelo, ale schytil to aj trup, a keď na zemi lapáš dych, v šoku a takmer v bezvedomí, vidíš, že ti z čela tečie krv, nie, netečie, valí sa, a tak si vyzlečieš biele tričko a pritlačíš si ho

na ranu, už o pár sekúnd biele tričko úplne sčervenie. Ostatní chlapci sú v šoku. Pribehnú ti na pomoc a až vtedy zistíš, čo sa stalo. Zdá sa, že jeden z tvojich kamošov, vysoký, dobrosrdečný somár B. T. (pamätáš si jeho meno, ale nevyzradíš ho tu, lebo ho nechceš zahanbiť – ak teda ešte žije) bol taký uchvátený tvojimi vysokánskymi hodmi, až si vzal do hlavy, že sa zapojí, a nena-máhal sa oznámiť ti, že aj on sa pokúsi chytiť tvoj hod, ale rovno sa rozbehol v smere dopadajúcej loptičky, samozrejme, s hlavou obrátenou dohora a s ťuŕmácky otvorenými ústami (kto už behá s otvorenými ústami?), a keď do teba o chvíľu plnou rýchlou vrazil, zuby, ktoré mu trčali z úst, sa ti zaborili rovno do hlavy. Preto sa z teba valí krv, preto máš nad ľavým okom takú hlbokú ranu. Našťastie, rodinný lekár má ambulanciu hneď za cestou, v jednom z domov, čo lemujú obvod Grove Parku. Chlapci sa rozhodnú, že ťa tam hneď zavedú, a tak prechádzaš cez park s tričkom na čele a v spoločnosti kamarátov, možno štyroch, možno šiestich, to si už nepamätáš, spoločne vtrhnete do ambulancie doktora Kohna. (Nezabudol si jeho meno, tak ako si nezabudol meno svojej učiteľky v prípravke, slečny Sanquistovej, alebo mená ostatných učiteľov, ktorých si mal ako chlapec.) Recepčná vám povie, že doktor Kohn má práve pacienta, a skôr, ako stihne vstať zo stoličky a oznámiť doktorovi, že prišiel súrny prípad, s chlapcami bez klopania napochodujete do ordinácie. Doktor sa rozpráva s plnoštíhlou ženou v strednom veku, ktorá sedí na vyšetrovacom stole len v podprsienke a kombiné. Žena prekvapene vykrikuje, no keď doktor Kohn zbadá, ako krváčaš, povie žene, aby sa obliekla a šla von, tvojich kamarátov pošle tiež preč a pustí sa rýchlo do zašívania rany. Je to bolestná procedúra, keďže niet času podávať anestetikum, ale robíš, čo je v tvojich silách, aby si nezavýjal. Výsledok možno nie je taký úžasný, ako keď ti v roku 1950 iný lekár zašival líce, no svoj účel to splní, keďže nevykrváčaš a v hlave ti nezostane diera. O pár dní sa so svojimi spolužiakmi šiestakmi zúčastníte slávnostnej rozlúčky so školou. Vybrali ťa za praporečníka, to znamená, že musíš niesť

americkú zástavu cez uličku amfiteátra a zapichnúť ju do stojana na pódiu. Hlavu máš obviazanú gázou, a keďže z miesta, kde máš stehy, ti ešte občas mokvá krv, na bielej gáze vznikla veľká červená škvrna. Po slávnosti ti mama povie, že keď si kráčal cez uličku so zástavou, pripomenul si jej maľbu raneného hrdinu revolúcie. Vieš, povie, ako na obraze *Duch sedemdesiateho šiesteho*.

Čo na teba tlačí, čo na teba vždy tlačilo: vonkajšok, čiže vzduch – alebo presnejšie, tvoje telo vo vzduchu vôkol teba. Podošvy máš ukotvené na zemi, ale zvyšok je vystavený vzduchu, a tam sa to začína, v tvojom tele, a všetko sa aj v tele skončí. Momentálne rozmýšľaš o vetre. Neskôr, ak to čas dovolí, budeš rozmýšľať o horúčave a chlade, o nekonečných variantoch dažďa, o hmlách, cez ktoré si habkal ako slepec, o šialenej guľometnej palbe ľadovca, dopadajúceho na škridllovú strechu domu vo francúzskom Vare. Teraz sa však zaoberáš vetrom, lebo vzduch je málokedy nehybný, a za ledva počuteľným dychom ničoty, ktorý ťa občas obklopuje, sú tu závany a poryvy, náhle návaly a víchre, trojdňové mistrály, ktoré si zažil v tom dome so škridllovou strechou, vlhké severovýchodné vetry, ktoré sa valia atlantickým pobrežím, víchrice a hurikány, smršte. Pred dvadsaťjeden rokmi kráčaš ulicami Amsterdamu na podujatie, ktoré sa bez tvojho vedomia zrušilo, poctivo sa pokúšaš splniť si povinnosť v tom, čo neskôr označia za *búrku storočia*, v hurikáne, ktorý o hodinu od tvojho tvrdohlavého, chybného rozhodnutia vyjsť von bude na každom rohu vytrhávať zo zeme stromy, rúcať komíny a dvíhať zaparkované autá. Kráčaš proti vetru, pokúšaš sa ísť po chodníku, no nehýbeš sa z miesta. Naráža do teba vietor, minútu a pol stojíš na mieste.

Tvoje ruky na moste Ha'penny v Dubline pred trinástimi januármi, večer po ďalšom hurikáne s rýchlosťou stošesťdesiat kilometrov za hodinu, je posledný večer nakrúcania filmu, ktorý si dva mesiace režíroval, posledná scéna, posledný záber, stačí

zacieliť kameru na rukavicu hlavnej predstaviteľky, keď mykne zápästím a pustí kamienok, ktorý spadne do vôd Liffey. Nič na tom nie je, v celom filme si nijaký záber nevyžadoval menej námahy a šikovnosti, ale je vlhká, veterná noc, po deviatich týždňoch driny a nekonečných problémov (s rozpočtom, s odbormi, s počasím) si vyčerpaný ako ešte nikdy, o sedem kíl ľahší ako na začiatku, a po niekoľkých hodinách vystávania na moste so štábom ti vlhký, ostrý írsky vzduch preniká až do kostí, takže tesne pred posledným záberom nastane okamih, keď si uvedomíš, že ti zamrzli ruky, že nemôžeš pohybovať prstami, že namiesto rúk máš dva kusy ľadu. Prečo nemáš rukavice? pýtaš sa sám seba, ale nie si schopný odpovedať. Keď si odchádzal z hotela na most, na rukavice si si nespomenul. Zopakuješ posledný záber a potom s producentom, s herečkou, s herečkiným priateľom a niekoľkými členmi štábu odídete do neďalekého pubu zapíť dokončenie filmu. Podnik praská vo švíkoch, od stien sa odráža ryk hlučných ľudí, čo sa kníšu v stave apokalyptickej bujarosti, ale s priateľmi máte rezervovaný stôl a v okamihu, keď dosadneš na stoličku, si uvedomíš, že si vyštavený, bez fyzickej i emocionálnej energie, vyčerpaný, ako si si to dosiaľ ani nedokázal predstaviť, taký zničený, až máš pocit, že sa každú chvíľu rozplačeš. Objednáš si whisky, a keď chytíš pohár a zdvihneš ho k perám, poteší ťa, že môžeš znovu pohybovať prstami. Objednáš si druhú whisky, potom tretiu whisky, potom štvrtú whisky, a odrazu zaspíš. Aj uprostred hluku spíš, až kým ťa dobráčisko producent zdvihne a napoly odvedie, napoly odnesie do hotela.

Áno, priveľa piješ a priveľa fajčíš, prišiel si o zuby a neunúval si sa obstaráť si nové, tvoja životospráva nezodpovedá súčasnému ponímaniu zdravého stravovania, ale ak odmietaš väčšinu zeleniny, je to jednoducho preto, že ti nechutí, a tebe pripadá ťažké, ak nie rovno nemožné, jesť niečo, čo ti nechutí. Vieš, že tvoju manželku to trápi, najmä to fajčenie a pitie, ale röntgen našťastie zatiaľ neodhalil poškodenie pľúc, krvné testy neodhalili

poškodenie pečene, a tak sa naďalej oddávaš svojim zlozvykom, hoci veľmi dobre vieš, že raz sa ti vypomstia, no čím si starší, tým menej pravdepodobné sa ti zdá, že raz nájdeš vôľu alebo odvahu a vzdáš sa milovaných cigár a pohárov vína, ktoré ti za tie roky poskytli toľko potešenia, ba niekedy si pomyslíš, že keby si v takomto pokročilom veku prestal, telo by sa ti rozsypalo, organizmus by prestal fungovať. Bezpochyby si poškodený a doráňaný človek, človek, čo v sebe od samého začiatku nesie ranu (veď prečo by si inak celý dospelý život krvácal slová na papier?), alkohol a tabak ti poskytujú barle, ktoré podopierajú tvoje zranené ja, vďaka ktorým sa pohybuješ po svete. *Samoliečba*, tak to nazýva tvoja manželka. Na rozdiel od matky tvojej matky nechce, aby si bol iný. Tvoja manželka toleruje tvoje slabosti, nestážuje sa a nehromží, a ak sa starostí, tak iba preto, lebo chce, aby si žil večne. Počítaš dôvody, pre ktoré si ju toľké roky púšťaš tak blízko k sebe, a toto je určite jeden z nich, jedna z jasných hviezd v obrovskom súhvezdí trvácej lásky.

Samozrejme, kašleš, najmä v noci, keď je telo vo vodorovnej polohe, a počas nocí, keď máš dýchacie cesty príliš zapchaté, vstaneš z postele, ideš do inej miestnosti a šialene kašleš, kým nevykašleš všetky hlien. Tvoj priateľ Spiegelman (najnáruživjší fajčiar, akého poznáš) tvrdí, že vždy, keď sa ho niekto spýta, prečo fajčí, odpovie: „Lebo rád kašlem.“

1952. Päť rokov, si nahý vo vani, sám, už si dosť veľký, aby si sa sám poumýval, a ako ležiš na chrbte v teplej vode, odrazu sa zobudí tvoj penis a vyskočí nad hladinu. Dovtedy si svoj penis videl len zhora, keď si stál a díval si sa dole, ale z tohto nového uhla, viac-menej na úrovni očí, sa ti zdá, že koniec tvojho obrezaného údu nápadne pripomína helmu. Staromódnu helmu, podobnú tým, čo koncom devätnásteho storočia nosili hasiči. Toto zistenie ťa poteší, lebo v tejto fáze života je tvojím hlavným cieľom vyrásť a stať sa hasičom, keďže toto povolanie považuješ

za najhrdinskejšie na svete (určite aj je), a je výstižné, že ti telo zdobí zmenšenina hasičskej prilby, navyše práve tú časť tela, ktorá vyzerá a funguje ako hadica.

Nespočetné zvieranie, ktoré podstupuješ počas života, v zúfalých okamihoch, keď cítiš súrnu, neodolateľnú túžbu vyprázdniť mechúr, no nie je poruke záchod, si zaseknutý v doprave, napríklad sedíš v metre, čo zastalo medzi stanicami, a čistá agónia, keď musíš *zadržiavať*. Je to univerzálna dilema, o ktorej nikto nehovorí, ale každý ju už zažil, každý ju pozná, a hoci neexistuje komickjší príklad ľudského utrpenia ako plný mechúr, nesmeješ sa na takýchto incidentoch, kým sa ti nepodarí uľaviť si – ktorý človek nad tri roky by sa chcel na verejnosti pomočiť? Preto nikdy nezabudneš na slová, posledné, ktoré jednému tvojmu kamarátovi povedal jeho umierajúci otec: „Pamätaj, Charlie, nikdy nepremárni príležitosť vymočiť sa.“ A tak sa múdrosť vekov odovzdáva z generácie na generáciu.

Znovu je rok 1952 a sedíš na zadnom sedadle rodinného auta, modrého De Sota z roku 1950, ktoré tvoj otec doviezol domov v deň, keď sa ti narodila sestra. Šoféruje tvoja mama a už istý čas sa vezieš, už si nespomínaš odkiaľ kam, ale vraciate sa, nie ste ani desať alebo pätnásť minút od domu, no už nejaký čas potrebuješ močiť, tlak v mechúre postupne narastal, a teraz sa vrtíš na sedadle, stískaš skrížené nohy, ruka je v rozkroku, netušíš, ako dlho to ešte znesieš. Povieš o svojom probléme mame a ona ťa požiada, aby si vydržal ešte desať minút. Nie, odvetíš, to sa nedá. V tom prípade, povie, keďže nemáme kde zastaviť, pusti to do nohavíc. Je to pre teba taká radikálna predstava, taká zrada toho, čo považuješ za svoju ťažko nadobudnutú mužnú nezávislosť, až nemôžeš uveriť, že to vyslovila. Pustiť to do nohavíc? spýtaš sa jej. Áno, do nohavíc, odvetí. Čo je na tom? Hneď ako prídeme domov, hodíme oblečenie do práčky. A tak sa stane, že sa s maminým plným a výslovným súhlasom naposledy pomočíš.

O päťdesiat rokov neskôr si v inom aute, tentoraz prenajatom, lebo vlastné nemáš, v novučičkej Toyote Corolle, ktorú si posledné tri hodiny šoféroval cestou z Connecticutu do tvojho domu v Brooklyne. Je august 2002. Máš päťdesiatpäť rokov a šoféruješ od sedemnástich, vždy šikovne a sebaisto, každý, kto sa s tebou viezol, ťa pozná ako *dobrého šoféra*, počas tých takmer štyridsiatichtich rokov za volantom takmer bez nehody, okrem jediného doškrabaného nárazníka. Manželka je s tebou vpredu, vpravo od teba, a vzadu je tvoja pätnásťročná dcéra (ktorá práve v škole v Connecticute zavŕšila letný herecký program), leží a spí na prikrývkach a vankúšoch, ktoré jej posledný mesiac slúžili ako lôžko. Vzadu spí aj tvoj pes, strapatý a pôvodne túlavý bastard, ktorého ste s dcérou pred ôsmimi rokmi vzali z ulice domov a pomenovali ste ho Jack (po Jackovi Wiltonovi, hrdinovi Nashovej knihy *Nešťastný pútnik*) a ktorý je odvtedy milovaným, hoci bláznivým členom tvojej domácnosti. Tvoja manželka, ktorá sa inak o toľko vecí starostí, sa nikdy nestarostila o tvoje šoférovanie a vlastne ti neraz polichotila, ako dobre sa držíš v rôznych typoch premávky: napríklad pri predbiehaní na viacprúdových hlavných cestách, alebo pri prepletaní sa labyrintom mestských ulíc, či v zákrutách a krivkách vidieckych cestičiek. Dnes však vyčítala, že niečo nie je v poriadku, že ti uniká správne načasovanie manévrov, a viac než raz ti povedala, aby si sa sústredil na to, čo robíš. Vieš už toho dosť, aby si nepochyboval o múdrosti manželkiných rád, pretože vie až neskutočne čítať v myšliach ľudí, nazeráť im do duší, v každej situácii vyňuchá utajené spodné prúdy, a ty si sa neraz zadivil, akú presnú má intuíciu, ale v tento konkrétny deň je jej úzkosť taká vyostrená, až ti začína liezť na nervy. Vari si sa nepreslávil ako *dobry šofér*? pýtaš sa jej. Vari si mal niekedy dopravnú nehodu? Vari by si urobil niečo, čím by si ohrozil život ľudí, ktorých na celom svete najväčšmi miluješ? Nie, vraví ona, pravdaže nie, nevie, čo to do nej vošlo, a keď sa ocitnete pri mýtnych boxoch na moste Triborough, povieš jej: Aha, tu sme, v New Yorku, skoro doma, a ona ti potom prisľúbi,